

En kommentar til et svar

Hjemmesiden www.religion.dk betegnes som Kristeligt Dagblads portal til den religiøse verden. I rubrikken Religionsdebatten kan man søge svar på sine spørgsmål. I den forbindelse har Viborg-biskoppen, Karsten Nissen, svaret på et spørgsmål fra Inge i Ribe. catholica.dk bringer her en uddybende kommentar til svaret.

Af Jacob Thomsen

"I forbindelse med begreberne egocentrisk og teocentrisk religiøsitet har jeg overvejet, om ikke man kan sige, at den teologiske højrefløj er mere teocentrisk end venstrefløj, hvor man vel til dels ved hjælp af gerningsretfærdighed kan hytte sit eget skind," spørger Inge i Ribe blandt andet; hun vil også gerne have svar på, om "protestantismen ikke også er mere teocentrisk end katolicismen."

I sit svar skriver biskop Karsten Nissen blandt andet, at "normalt betegner man Indre Mission som en del af den kirkelige højrefløj, mens tidehverv kaldes den kirkelige venstrefløj. Tidehverv har sin baggrund i den dialektiske teologi, der netop er meget teocentrisk, og understreger forskellen mellem Gud og menneske. [...] Både Indre Mission og Tidehverv vil sige, at troen kommer fra Gud, begge kan derfor ifølge din definition kaldes teocentriske, men Indre Mission understreger nødvendigheden af menneskets omvendelse og modtagelse af Guds nåde."

"Jo," fortsætter Karsten Nissen, "normalt opfatter man forskellen mellem katolsk og luthersk kristendom sådan, at medens luthersk teologi understreger retfærdiggørelsen (frelsen) som Guds gave, der tilregnes mennesket i troen, peger den katolske kirke også på nødvendigheden af et samvirke mellem Gud og menneske."

Biskop Karsten Nissens svar fortjener en kompliment fra katolsk side; det er desværre sjældent at se forskellen i luthersk og katolsk retfærdiggørelseslære fremstillet med så stor præcision og i sådan korthed. Som bekendt har det krævet betydelig mere plads i den betænkning, der går under betegnelsen Fælleserklæringen om Retfærdiggørelseslæren.¹

Desværre blev dette dokument jo ikke tiltrådt af Den danske Folkekirke, men af (næsten) alle andre lutherske kirkesamfund. Efter biskop Karsten Nissens indlæg at dømme kunne han rolig have skrevet under.

¹ **Klik her** for at hente betænkningen (25 sider, pdf-format)

Det er ikke mindst den sidste periode i biskoppens svar, der fremkalder beundring for sin præcision. Hemmeligheden i den raffinerede formulering ligger i de to ord "understreger" og "også": "Luthersk teologi *understreger* retfærdiggørelsen (frelsen) som Guds gave, der tilregnes mennesket i troen", medens "den katolske kirke *også* peger på nødvendigheden af et samvirke mellem Gud og mennesket". Anvendelsen af disse to ord gør begge sætninger til fuldgyldige udsagn i katolsk lære, således som den har været præciseret igennem alle århundreder, men navnlig er blevet udformet af Augustin² i hans polemik med munken Pelagius³ og derefter optaget som del af Kirkens lære.

Det, som Augustin (og Den katolske Kirke) i begyndelsen af 400-tallet fordømte hos Pelagius, var især hans lære om, at Guds nåde kun var en hjælp for mennesket til at handle efter Guds vilje (ad *facilius operandum*⁴). Herimod stod Augustins (og Kirkens) lære om *gratia praeveniens*:⁵ at Guds nåde går forud for enhver god gerning, idet nåden både tilrettelægger, ledsager og opfølger alt, hvad mennesket måtte kunne gøre af godt. Derved er al selvretfærdighed og gerningsretfærdighed udelukket, fordi "alt er af nåde" - for øvrigt en af de mest centrale katolske læresætninger. Nåden er alvirkende i det gode og ikke blot en hjælp. Som vor egen Brorson så fint udtrykker det: "thi findes noget godt i mig, det alt⁶ jo virket er af Dig".⁷

Luther udlovede engang sin teologiske doktorhat (der betød meget for ham som tegn på hans teologiske rettroenhed og kyndighed) til den person, der ville kunne forene de for ham modstridende udsagn i Det nye Testamente: "Et menneske gøres retfærdigt ved tro, uden lovgerninger" (Rom 3,28) og "Mennesket bliver gjort retfærdigt af gerninger og ikke af tro alene" (Jak 2,24). Posthumt burde Luther ret så passende kunne tildele biskop Karsten Nissen i Viborg sin kære doktorhat.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

² 354-430

³ 360-420

⁴ Latin: "til lettere at handle"

⁵ Latin: "den forudkommende nåde"

⁶ Dvs. allerede i forvejen

⁷ Fra salmen "Dig være, mildeste Gud Fader", Den danske Salmebog 2003, nr. 6